

TERÄS

Kaulakoru, jonka
esikuvana on
24 tonnia terästä

BE Group terästäää
asiakaskokemusta

Fazerin vierailukeskus
tarjoaa makeita
elämyksiä

**Ilkka Brotherus
luottaa Suomen
nuorisoon**

HOIKAN KATON ALLA VAHVA TERÄSRUNKO

Rakennuksen kevyt ilme on varmistettu 360 tonnilla terästä.

Fazer avasi viime syksynä uuden vierailukeskuksensa Vantaan Vaaralassa. Pyöreän rakennuksen lasijulkisivu ja leveä räystäslippa vetävät huomiota puoleensa. Siron ilmeen mahdollistaa teräsrakenne.

TEKSTI **MARIANNA SALIN**
KUVAT **JUHA TÖRMÄLÄ**

Fazerila syntyi, kun Fazer rakensi vuonna 1956 keksitehtaan Vantaan Vaaralaa. Vähitellen metsikön keskelle, nykyisen Porvoonväylän tuntumaan siirtyivät myös suklaa- ja makeistuotanto sekä konttori ja lopulta leipomokin.

Pelti, betoni ja suklaanruskea klinkkeri kertovat rakennusten tarinaa eri vuosikymmeniltä. Viime vuonna joukkoon liittyivät sulavalinjaiset, lasiseinäiset kiekot, joista isompi toimii suuren yleisön vierailukeskuksena ja pienempi yritysvieraiden kokouskeskuksena.

– Ajatuksena oli rakentaa Fazerilan uusi maamerkki, joka viestii tehdasalueen avautumisesta. Vierailukeskushan on auki aamusta iltaan eikä pelkästään sovituille vieraille vaan myös satunnaisille ohikulkijoille. Avointa arkkitehtuuria edustaa myös se, että rakennuksen sisältä ja jopa sen läpi voi nähdä koko Fazerilan puutarhoineen, kuvailee rakennusten pääsuunnittelija, arkkitehti **Mikko Summanen**.

Summanen edustaa arkkitehtitoimisto K2S:ää, joka voitti Fazerin järjestämän suunnittelukilpailun keväällä 2015.

– Teräs valikoitui runkomateriaaliksi melko pian. Teräksellä saimme siroja ja kevyitä rakenteita ja pystyimme ottamaan mahdollisimman paljon tilaa hyötykäyttöön, Summanen kertoo.

Rakennesuunnitteluun ryhtyi SS-Teracon, jonka Summanen arvioi teräsrakennesuunnittelun huipuksi.

Vahvat lasiseinät laskoksilla

Vierailukeskuksen pyöreä, lasinen julkisivu on taiteltu vekeille kuin paperinen lampunvarjostin. Se koostuu 1,5 metriä leveistä ja 4,8 metriä korkeista, toisiinsa saamatuista struktuurilasilevyistä. Summasen mukaan vekkirakenteen ansiosta lasijulkisivu kantaa tuulikuorman itse.

– Lasiseinän taakse ei tullut lainkaan karmirakenteita, mutta lasiseinän yläreuna vaati kyllä aika järeän teräspalkin, joka ottaa vastaan seinäkuormat, kertoo rakennusten päärakennesuunnittelijana toiminut **Pasi Koivisto** SS-Teraconista.

Lasiseinän alareuna on kiinnitetty betoniin piilosokkelielementteihin.

Pyöreät muodot toistuvat myös rakennusten sisällä ja katoissa. Vierailukeskuksen keskellä on kasvihuoneliieriö lasiseinineen ja -kattoineen, ja katosta nousee pyöreä näköalakabinetti. Kokouskeskuksessa on puolestaan kartion mallisia kattoikkunoita.

– Mallintaminen vaati paljon työtä, koska rakenteissa oli paljon uniikkeja yksityiskohtia eikä juurikaan toistoa, Koivisto sanoo.

Koiviston mukaan kiinnostavinta ja haastavinta suunnitelmassa oli kuitenkin se, että pilareiden määrä haluttiin minimoida ja pitkälippainen katto haluttiin mahdollisimman hoikaksi.

Korkeakouluopiskelijoiden suunnittelema 3D-suklaatulostin kuvastaa Fazerin halua innovoida ja kehittyä jatkuvasti.

Haasteena hoikka räystäslippa

Rakennusten kevyt ilme on varmistettu 360 tonnilla terästä. Vierailukeskuksen teräsrunko koostuu kahdesta sisäkkäisestä pilarikehästä palkkeineen sekä kehien välillä säteittäin kulkevista ristikoista orsipalkkeineen. Ulkokehän pilarit kulkevat lasiseinän vieressä ja sisäkehän pilarit 17 metriä sisempänä. Pilarit ovat kuusi metriä korkeita ja halkaisijaltaan ulkokehällä 400 millimetriä ja sisäkehällä 500.

– Sisäkehän pilarit katoavat pitkälti umpinaisiin rakenteisiin, joita ovat keittiö, varastot, lipunmyynti ja wc-tilat, Summanen sanoo.

Sisäkatto nousee rakennuksen keskipesteestä ulkokehää kohti laakean kulhon tavoin, kun taas ulkokatto hieman laskee. Näin myös ristikkopalkit kaartuvat ja madaltuvat edetes-

sään rakennuksen ytimeä räystästä kohti. Räystäslipan koko vaihtelee, ja sisäänkäynnin kohdalla se ulottuu peräti 10 metriä lasiseinästä.

– Ristikot jatkuvat ulkoseinän jälkeen lipassa, ja ne piti saada mahdollisimman ohuiksi, Koivisto kertoo.

Rakennuksen sisäpuolella ristikkopalkkien väliin jää tila talotekniikalle, jota huolletaan huoltosilloilta käsin. Alakatto on vuorattu puurimoin.

Tiukka tahti suunnittelussa

Arkkitehdit suunnittelivat rakennuksen ohella sen ympäristön suomalaisine pihapuineen ja pensaineen. Puutarhassa kasvaa myös lu-

kuisia Fazerinkin tuotteista tuttuja kasveja aina kotimaisista viljoista omenoihin ja sokerijuurikkaisiin asti. Rakennuksen sisällä sijaitseva kasvihuone johdattelee kävijät trooppisiin tunnelmiin ja esittelee ulkomaisia raaka-aineita kaakaopavuista alkaen.

Suunnittelun edetessä joukkoon liittyi maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä. Syyskuussa 2016, Fazerin 125-vuotisjuhlan kynnyksellä, valmiina olivat niin rakennukset kuin pihamaakin. Aikaa suunnittelukilpailusta oli kulunut vajaa puolitoista vuotta.

– Aikataulu oli kyllä tiukka. Kuten muutenkin projektijohtourakassa, meidän oli jatkuvasti varmistettava, että suunnittelemme oikean tason asioita oikeaan aikaan, jotta emme sulje mahdollisuuksia pois liian var-

haisessa vaiheessa, arkkitehti Summanen toteaa.

Koiviston mukaan pelkästään teräsrungon rakennesuunnitteluun tarvittiin neljää viiteen suunnittelijaa.

– Jos haluaa luoda jotain uutta, on luotettava omaan näkemykseen ja uskottava, että toteutusratkaisut löytyvät hyvällä yhteistyöllä. Niin tässäkin tapauksessa. Yhteistyö pelasi hienosti suunnittelijoiden sekä projekti-johto-urakoitsijana toimineen SRV:n ja rakentajien välillä, Summanen sanoo.

Elämyksiä kaikille aisteille maailman ääriin

Vuonna 2016 tuli kuluneeksi 125 vuotta siitä, kun Karl Fazer avasi konditoriansa Helsingin keskustassa. Rohkea visionääri halusi tarjota asiakkailleen uusia, ammattitaidolla valmistettuja elämyksiä. Fazerin uusi vierailukeskus jatkaa hänen viitoittamallaan tiellä.

Vierailukeskus tutustuttaa kävijät Fazerin toimintaan ja tuotteisiin uudella tavalla. Siellä voi esimerkiksi oppia ravintotietoutta robotin kanssa, kokea tehdaskierroksen virtuaalilasit silmillään tai kokeilla myllärin uraa.

– Halusimme, että vierailu Fazerilla on mieleenpainuva kokemus. Vierailukeskus edustaa vahvasti suomalaista designia ja kotimaista työtä, johtaja **Anu Kokko** Fazerilta sanoo.

Tekijät palkittiin

Teräsrakenneyhdistys palkitsi Fazerin vierailu- ja kokouskeskukset Vuoden teräsrakenteena marraskuussa 2016. Yhdistys noteerasi rakennukset arkkitehtonisesti upeiksi sekä vaatimaan teräs- ja lasirakenneosaamiseen tukeutuviksi.

Palkinnon saivat tilaaja Fazer Group Oy, arkkitehtisuunnittelusta vastannut arkkitehtitoimisto K2S, rakennesuunnittelusta vastannut SS-Teracon, projektinjohtourakoitsija SRV Rakennus Oy sekä teräsrungon valmistanut ja urakoinut Teräselementti Oy.

Vuoden teräsrakenne -palkinto on jaettu vuosittain alan kehitystä edistäville ja kuvaavalle teräsrakenteelle vuodesta 1980 lähtien.

Fazerin vierailukeskukseen ovat tervetulleita myös satunnaiset ohikulkijat.

Terästoimitukset ripeästi

FAZERIN vierailu- ja kokouskeskuksiin upposi 360 tonnia terästä, josta osan toimitti BE Group, osin esikäsiteltynä. Myyntipäällikkö **Olli Alapihan** mukaan kotelopalkkien levyjä leikattiin suunnitelmien mukaisesti muun muassa välipohjan vaatimiin kaareviin muotoihin. Palkkien levyrainoihin tehtiin myös hitsausviisteet valmiiksi.

– Aikataulu oli sen verran kireä, että välillä viime hetken muutokset heijastuivat meihin asti. Oli tärkeää, että pääsimme valmistamaan osia nopeasti heti sen jälkeen, kun saimme lopulliset kuvat, Alapiha kertoo.

ALAPIHA myöntää, että terästoimittajan näkökulmasta erikoinenkin rakennus vaikuttaa yleensä tavalliselta. Syöhän se varsin tavallisia teräslevyjä, putkia ja palkkeja.

– Lopputulos on kuitenkin poikkeuksellisen hieno.

